Asia: E 120/2021 vp Valtioneuvoston selvitys: EU:n kestävän rahoituksen taksonomia: Ilmastoa koskeva delegoitu säädös

Suomen luontopaneeli kiittää lausuntopyynnöstä. Luontopaneelin mielestä delegoitu asetus on hyvä lisä niihin keinoihin, joilla pyritään hillitsemään ilmastonmuutosta.

Delegoidun asetuksen alussa todetaan hyvin mikä tämän asetuksen tarkoitus on.

“Tekniset arviointikriteerit, joilla määritetään, millä edellytyksillä taloudellista toimintaa pidetään ilmastonmuutoksen hillintää merkittävästi edistävänä ja aiheuttaako kyseinen taloudellinen toiminta merkittävää haittaa millekään muulle ympäristötavoitteelle “

Kyse on siis kriteereistä, joka erottelee merkittävät ilmastotoimet, joilla ei ole myöskään merkittävää haittaa muille ympäristötavoitteille. Luontopaneelin mielestä Suomen kanta osoittaa että tätä lausetta ei ole välttämättä täysin sisäistetty. On tärkeää että rahoitukselle osoitetaan erityisiä toimia, joilla investointeja voidaan ohjata luotettavasti juurikin ilmastonmuutosta selvästi hillitseviin toimiin, jotka ovat selvästi lisäisiä perusuraan nähden. Taksonomian avulla tuetaan ympäristöllisesti kestävimpiä toimia, jotka näin saavat laatuvarmistuksen ja mahdollisuuden lisääntyvään rahoitukseen.

Suomessa tuntuu olevan vallalla käsitys että vallitseva metsänhoito olisi ilmastollisesti kestävä, ja sellainen, joka ei aiheuta ympäristöhaittoja. Metsätalouden tuotteilla on vaikeuksia saavuttaa luvatut ilmastohyödyt huonon korvaavuuden ja hakkuiden aiheuttamien nielujen heikkenemisen takia (mm. Kalliokoski ym. 2018, JRC 2021). Näistä syistä Suomen metsätalouden ilmastokestävyyden lisäisyyden tavoittelu on hyvin perusteltavissa. Lisäksi Suomessa metsätaloutta harjoitetaan edelleen niin, että aiheutetaan metsälajiston ja luontotyyppien vakavaa uhanalaistumista (Kontula & Raunio 2018; Hyvärinen ym. 2019). Metsätalouden haitat vesilajistolle ja vesiluontotyypeille ovat myös mittavat (Finer ym. 2020). Tämä ei ole “ei-merkittävää-haittaa” periaatteen mukaista.

Suomen Luontopaneeli pitää ei-merkittävää-haittaa-luonnon monimuotoisuudelle periaatteen täysimääräistä toteutumista ensiarvoisen tärkeänä ilmastotoimien kohdentamisessa ja toteuttamisessa. Moni mahdollisesti positiivinen ilmastotoimi voi olla haitallinen biodiversiteetille (mm. Veldman y, 2015, Tölgyesi ym. 2021), ja ilmastonmuutoksen ja biodiversiteettikadon kaitsemisen onkin kuljettava käsi kädessä (Pöttner ym. 2021). Taksonomian avulla syntyy kannustimia suunnitella ja toteuttaa aidosti ilmaston ja ympäristön tilaa parantavia toimia. Tämän pitäisi olla kaikkien suomalaisten toimijoiden (niin metsänomistajien kuin metsäteollisuudenkin) edun mukaista.

Suomen kannassa teknisiä kriteereitä pidetään vaikeasti ymmärrettävinä ja tulkinnanvaraisina. Suomen luontopaneeli on tutustunut teknisiin kriteereihin ja toteaa niiden olevan melko selkeitä ottaen huomioon asian monimutkaisuuden. Näissä kriteereissä korostuu tarve osoittaa toimien lisäisyys vallitsevaan, sekä varmistaminen, että toimet ovat pysyvämpiin hiilinieluihin ja varastoihin pyrkiviä, ja että niillä ei aiheuteta muita ympäristöhaittoja. Asetus lisää kieltämättä neuvonnan ja tiedon tarvetta.

Suomen kannassa on ilmaistu ajatus siitä että perusuran määrittävät LULUCF asetus, tai uusiutuvan energian kriteerit eivät ole täysimääräisenä hyödynnetty. Tämä kommentti näyttäytyy lähinnä haluna kontrolloida markkinoita valtiollisen ilmastotavoitteiden kautta. Tämä on valitettavaa, sillä tällöin markkinoiden mahdollisuus ja halu nopeuttaa ilmastotoimia ei mahdollistu, eikä myöskään maanomistajan oikeus hyötyä ilmastollisesti kunnianhimoisemmista tavoista harjoittaa metsätaloutta. Delegoidussa asetuksessa perusajatuksena on perusuraan tapahtuvista lisäisistä investoinneista, ei perusuran minimivaatimuksen saavuttamisesta ja rahoittamisesta. Ilmastotoimia ei voida ja kuulu jättää vain valtioiden harteille, vaan kuluttajat sekä investoinnit on valjastettava tähän työhön mukaan.

Viitattu kirjallisuus:

Finér L, Lepistö A, Karlsson K, Räike A, Tattari S, Huttunen M, Härkönen L, Joensuu S, Kortelainen P, Mattsson T, Piirainen S, Sarkkola, Sakari – Sallantaus T, Ukonmaanaho L (2020) Metsistä ja soilta tuleva vesistökuormitus 2020. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2020:6.

Hyvärinen E, Juslén A, Kemppainen E, et al. (2019) The 2019 red list of finnish species. Ministry of the Environment and Finnish Environment Institute, Helsinki.

JRC 2021. Policy Brief, Brief on the role of the forest- based bioeconomy in mitigating climate change through carbon storage and material substitution. European Commission's Knowledge Centre for Bioeconomy, https://knowledge4policy.ec.europa.eu/bioeconomy/topic/forestry-biomass_en

Kalliokoski T., Heinonen T., Holder J., Lehtonen A., Mäkelä A., Minunno F., Ollikainen M., Packalen T., Peltoniemi M., Pukkala T., Salminen O., Schelhaas M-J., Seppälä J., Vauhkonen J., Kanninen M. 2019. Skenaarioanalyysi metsien kehitystä kuvaavien mallien ennusteiden yhtäläisyyksistä ja eroista. Suomen ilmastopaneeli, raportti 2/2019

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). (2018). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 388s.

Pörtner, H.O., Scholes, R.J., Agard, J., Archer, E., Arneth, A., Bai, X., Barnes, D., Burrows, M., Chan, L., Cheung, W.L., Diamond, S., Donatti, C., Duarte, C., Eisenhauer, N., Foden, W., Gasalla, M. A., Handa, C., Hickler, T., Hoegh-Guldberg, O., Ichii, K., Jacob, U., Insarov, G., Kiessling, W., Leadley, P., Leemans, R., Levin, L., Lim, M., Maharaj, S., Managi, S., Marquet, P. A., McElwee, P., Midgley, G., Oberdorff, T., Obura, D., Osman, E., Pandit, R., Pascual, U., Pires, A. P. F., Popp, A., ReyesGarcía, V., Sankaran, M., Settele, J., Shin, Y. J., Sintayehu, D. W., Smith, P., Steiner, N., Strassburg, B., Sukumar, R., Trisos, C., Val, A.L., Wu, J., Aldrian, E., Parmesan, C., Pichs-Madruga, R., Roberts, D.C., Rogers, A.D., Díaz, S.,

Fischer, M., Hashimoto, S., Lavorel, S., Wu, N., Ngo, H.T. 2021. IPBES-IPCC co-sponsored workshop report on biodiversity and climate change; IPBES and IPCC. DOI:10.5281/zenodo.4782538.

Tölgyesi ym. 2021. Urgent need for updating the slogan of global climate actions from ‘tree planting’ to ‘restore native vegetation’ Restoration Ecology. https://doi.org/10.1111/rec.13594

Veldman ym. 2015. Where Tree Planting and Forest Expansion are Bad for Biodiversity and Ecosystem Services. BioScience, 65:1011–1018